

Byla C-78/20**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą****Gavimo data:**

2020 m. vasario 14 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Najvyšší súd Slovenskej republiky (Slovakija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. lapkričio 26 d.

Pagrindinės bylos šalys:

M.B.

ir

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky

Najvyšší súd Slovenskej republiky (Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas)

[...]

NUTARTIS

Najvyšší súd Slovenskej republiky (Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas) <...> baudžiamojoje byloje prieš **M.B.** – prašomą perduoti asmenį – dėl nužudymo nusikaltimo, nustatyto Austrijos Respublikos baudžiamojo kodekso 75 straipsnyje, 2019 m. lapkričio 26 d. Bratislavoje įvykusiame uždame teismo posėdyje

nutarė:

Remiantis *Trestný poriadok* (Baudžiamojo proceso kodeksas) 318 straipsnio 1 dalimi, siejama su 244 straipsnio 4 dalimi, **sustabdyti bylos nagrinėjimą** dėl 2017 m. lapkričio 15 d. Graco prokuratūros (Austrijos Respublika) <...> [bylos Nr.] dėl Slovakijos Respublikos piliečio M.B. išduoto Europos arešto orderio ir pateikti **Europos Sąjungos Teisingumo Teismui prašymą priimti prejudicinį sprendimą** dėl 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimo

2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos (OL L 190, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 34), iš dalies pakeisto 2009 m. vasario 26 d. Tarybos pamatiniu sprendimu 2009/299/TVR (OL L 81, 2009, p. 24) (toliau – pagrindų sprendimas), 1 straipsnio 1 dalies, 6 straipsnio 1 dalies, 8 straipsnio 1 dalies ir 15 straipsnio 2 ir 3 dalių išaiškinimo.

Motyvai

(1) *Krajský súd v Trnave* (Trnavos apygardos teismas) 2019 m. sausio 17 d. nutartimi, <...> ir tuo pačiu numeriu pažymėta 2019 m. vasario 21 d. atitaisančia nutartimi, remdamasis iš dalies pakeistu *zákon č. 154/2010 Z. z. o európskom zatykacom rozkaze* (Įstatymas Nr. 154/2010 dėl Europos arešto orderio) (toliau – Įstatymas dėl EAO) 22 straipsnio 1 dalimi, pripažino vykdytinu 2017 m. lapkričio 15 d. Graco prokuratūros (Austrijos Respublika) Europos arešto orderį <...>, išduotą dėl M.B. siekiant vykdyti jo baudžiamąjį persekiojimą už Austrijos Respublikos baudžiamojo kodekso 75 straipsnyje nustatytą nužudymo nusikaltimą, kurį jis padarė kaip tiesioginis vykdytojas (**orig. p. 2**), kaip numatyta Austrijos Respublikos baudžiamojo kodekso 12 straipsnio pirmoje alternatyvoje, šiomis faktinėmis aplinkybėmis:

- 1) M.B. ir M.D., veikdami bendrai ir sąmoningai, kaip tiesioginiai vykdytojai, 2001 m. liepos 14 d. S. savivaldybėje tyčia nužudė asmenį vardu G.V., dūrę jam vieną kartą peiliu į nugarą ir vieną kartą šovę iš pistoleto į galvą,
- 2) tiksliai nenustatytu laiku iki 2001 m. liepos 14 d. L.B. pavedė M.B. ir M.D. įvykdyti 1 punkte nurodytą nusikalstamą veiką, t. y. kreipėsi, kad pastarieji nužudytų G.V.,
- 3) tiksliai nenustatytu laiku iki 2001 m. liepos 14 d. I.P. prisidėjo prie 1 punkte nurodytos nusikalstamos veikos įvykdymo, t. y. perdavė M.B. ir M.D. pistoletą ir automobilį bei parengė konkretų nusikalstamos veikos įvykdymo planą.

(2) Nedelsiant po šios nutarties priėmimo M.B., t. y. prašomo perduoti asmens, advokatas apskundė nutartį. Jo papildomai pateiktame pagrindime skundo pareiškėjas, be kita ko, tvirtina, kad teisėsaugos institucijos Austrijos Respublikoje tebevykdo dėl pareiškėjo baudžiamąjį procesą, kuriame nagrinėjama nusikalstama veika neapima turtinio motyvo, o tai atitinka baudžiamojo kodekso 219 straipsnio 1 dalyje (iki 2005 m. gruodžio 31 d. galiojusi redakcija) nustatyto nužudymo nusikaltimo teisinį kvalifikavimą, kurio senatis pagal Slovakijos Respublikos teisės aktus jau būtų suėjusi. Todėl pateiktą skundą grindžia taip pat tuo, kad čia esama privalomo atsisakymo vykdyti Europos arešto orderį pagrindo, nustatyto Įstatymo dėl EAO 23 straipsnio 1 dalies d punkte, o konkrečiai, kad baudžiamojo persekiojimo, kurį vykdant teikiamas prašymas vykdyti Europos arešto orderį, senatis yra suėjusi. Skundo pareiškėjas ginčija apygardos teismo poziciją dalyje, kurioje pirmosios instancijos teismas nepriėmė šio prieštaravimo, nes pripažino, kad nusikalstama veika negali būti teisiškai kvalifikuojama kaip nužudymas,

nustatytas baudžiamojo kodekso 219 straipsnio 1 dalyje (iki 2005 m. gruodžio 31 d. galiojusi redakcija), kurio senaties terminas yra 10 metų, o turi būti kvalifikuojama kaip nužudymas, nustatytas baudžiamojo kodekso 219 straipsnio 2 dalies h punkte (iki 2005 m. gruodžio 31 d. galiojusi redakcija), kurio senaties terminas yra 20 metų, ir rėmėsi Graco prokuratūros 2018 m. sausio 10 d. raštu, iš kurio matyti, kad nusikalstamos veikos motyvas buvo gyvybės draudimo išmokos gavimas, t. y. pripažino, kad esama turtinio motyvo, kuris pagrindžia vadinamąją kvalifikuotąją nusikaltimo sudėtį, kuriai galioja ilgesnis senaties terminas. Šiuo klausimu skundo pareiškėjas, be kita ko, nurodo, kad nusikalstamos veikos sudėties požymius patikslino (juos išplėtęs turtiniu motyvu) Graco prokuratūros prokuroras, bet šio veiksmo nepatvirtino Graco apygardos teismo teisėjas. Skundo pareiškėjas nurodo, kad situacija, kai prokuroras pakeičia nusikalstamos veikos sudėties požymių kvalifikavimą, o teisėjas šio veiksmo nepatvirtina, yra nepriimtina. Pareiškėjas daro išvadą, kad jeigu pagal nacionalinius teisės aktus reikalaujama, kad prokuroro išduotas Europos arešto orderis (**orig. p. 3**) būtų patvirtintas taip pat Austrijos Respublikos teismo, tai yra būtina ir tuo atveju, kai papildoma Europos arešto orderiui vykdyti lemiamą reikšmę turinti faktinė aplinkybė.

(3) Remdamasis minėtu skundu, kurį per nustatytą laiką pateikė prašomas perduoti asmuo, išnagrinėjęs skundžiamoje nutartyje išdėstytų ir pareiškėjo ginčijamų teiginių pagrįstumą ir ligšiolinę proceso eigą, *Najvyšší súd Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas) (toliau – Aukščiausiasis Teismas) padarė šias išvadas.

(4) 2017 m. lapkričio 15 d. Graco prokuratūra (Austrijos Respublika) išdavė <...> Europos arešto orderį dėl Slovakijos Respublikos piliečio M.B. siekiant vykdyti jo baudžiamąjį persekiojimą dėl įtarimo padarius nužudymo nusikaltimą, nustatytą Austrijos Respublikos baudžiamojo kodekso 75 straipsnyje; teigiama, kad jis veikė kaip tiesioginis vykdytojas, kaip nustatyta Austrijos Respublikos baudžiamojo kodekso 12 straipsnio pirmojoje alternatyvoje; darydami nusikaltimą M.B. ir M.D. veikę bendrai, sąmoningai ir tyčia, kaip tiesioginiai vykdytojai; 2001 m. liepos 14 d. S. savivaldybėje jie tyčia nužudė asmenį vardu G.V., dūrę jam vieną kartą peiliu į nugarą ir vieną kartą šovę iš pistoleto į galvą. Šis Europos arešto orderis jame išdėstytais pagrindais buvo patvirtintas 2017 m. lapkričio 20 d. Graco apygardos baudžiamųjų bylų teismo nutartimi.

(5) Vėliau, remdamasi 2018 m. sausio 4 d. Trnavos apygardos prokuratūros prašymu, Graco prokuratūra 2018 m. sausio 10 d. raštu, be kita ko, pranešė, kad nusikalstamos veikos padarymo motyvą galima sieti su pelningu gyvybės draudimu, kuriuo nužudytoji auka apsidraudė L.B., t. y. buvusios aukos partnerės L.B. dukters, naudai. Kaip nurodė Graco prokuratūra, tyrimas parodė, kad L.B. buvo nužudymo užsakovė, o įvykdyti nužudymą pasamdė M.B., seną savo sesers draugą, ir M.D., kurie kartu įvykdė nužudymą ir už tai kaip atlygį turėjo gauti gyvybės draudimo išmokos dalį.

(6) Pagal Įstatymo dėl EAO 3 straipsnio d, e, g ir k punktus toliau nurodytos sąvokos šiame įstatyme yra aiškinamos taip: [d]) Europos arešto orderis yra teismo sprendimas, kurį išduoda valstybė narė, kad kita valstybė narė areštuotų [sulaikytų] ir perduotų prašomą perduoti asmenį, siekiant patraukti baudžiamojon atsakomybėn arba vykdyti laisvės atėmimo bausmę, [e]) išduodančioji valstybė – valstybė narė, kurios teisminė institucija išdavė Europos arešto orderį, [g]) išduodančiosios valstybės teisminė institucija – valstybės narės teisminė institucija, kuri pagal tos valstybės teisę yra kompetentinga išduoti Europos arešto orderį, [k]) kiti dokumentai – dokumentai, kuriuos išdavė ar prašo išduoti išduodančiosios valstybės teisminė institucija ar teisminė institucija, vykdanči orderį Europos arešto orderio procedūroje, išskyrus Europos arešto orderį, **(orig. p. 4)** prašymą dėl papildomo sutikimo ir prašymą dėl kito išdavimo; kitais dokumentais nelaikoma papildoma informacija, kurią atsiuntė ar kurios pareikalavo išduodančiosios valstybės teisminė institucija ar orderį vykdanči teisminė institucija siekiant papildyti Europos arešto orderio privalomąsias sudedamąsias dalis.

Pagal Įstatymo dėl EAO 19 straipsnio 5 dalį, jeigu išduodančiosios valstybės teisminės institucijos Europos arešto orderyje nurodyta informacija yra nepakankama sprendimui dėl orderio vykdymo priimti, ypač jei Europos arešto orderyje nėra visų privalomųjų sudedamųjų dalių ir duomenų, kurie yra būtini sprendimui priimti, arba jei yra akivaizdu, kad orderį išdavė institucija, kuri nėra kompetentinga jį išduoti, arba jeigu nusikalstamos veikos teisinis įvertinimas ją priskiriant nusikalstamai veikai, už kurią numatytas dvigubas baudžiamumas, ar veikai, kurios dvigubo baudžiamumo patikra nevykdoma, yra akivaizdžiai neteisingas, prokuroras nedelsdamas kreipiasi į išduodančiosios valstybės teisminę instituciją dėl papildomos informacijos. Be to, prokuroras gali nustatyti atitinkamą terminą informacijai pateikti, atsižvelgęs į sprendimo dėl Europos arešto orderio vykdymo terminus, kaip tai yra nustatyta 24 straipsnyje.

Pagal Įstatymo dėl EAO 22 straipsnio 4 dalį, jeigu proceso metu nustatoma, kad esama pagrindo atsisakyti vykdyti Europos arešto orderį pagal 23 straipsnio 1 dalį, teismas priima sprendimą nevykdyti Europos arešto orderio. Jeigu proceso metu bus nustatyta, kad esama atsisakymo pagrindo, nustatyto 23 straipsnio 2 dalyje, teismas gali priimti sprendimą nevykdyti Europos arešto orderio.

Pagal Įstatymo dėl EAO 23 straipsnio 1 dalies e punktą vykdyti Europos arešto orderį atsisakoma, jeigu orderį vykdanči teisminė institucija nustato, kad pagal Slovakijos Respublikos teisinę tvarką baudžiamojo proceso prieš prašomą perduoti asmenį ar laisvės atėmimo bausmės jo atžvilgiu vykdymo senatis yra suėjusi, o traukimas baudžiamojon atsakomybėn yra Slovakijos Respublikos valdžios institucijų kompetencija pagal Slovakijos Respublikos teisinę tvarką.

Pagal *Trestný zákon* (Baudžiamasis kodeksas) [*zákon č. 140/1961* (Įstatymas Nr. 140/1961) (iki 2001 m. rugpjūčio 1 d. galiojusi redakcija) (toliau – Baudžiamasis kodeksas)] 16 straipsnio 1 dalį, nusikalstamos veikos baudžiamumas vertinamas remiantis nusikaltimo padarymo momentu galiojusiu

įstatymu; vėliau įsigaliojęs įstatymas taikomas tik jei jis yra palankesnis kaltinamajam.

Remiantis Slovakijos Respublikos baudžiamojo kodekso 18 straipsniu, Slovakijos Respublikos piliečio, asmens be pilietybės (**orig. p. 5**), turinčio nuolatinę gyvenamąją vietą Slovakijos Respublikos teritorijoje, ar užsieniečio, turinčio nuolatinę gyvenamąją vietą Slovakijos Respublikos teritorijoje, užsienyje įvykdytos nusikalstamos veikos baudžiamumas taip pat vertinamas pagal Slovakijos Respublikos įstatymą.

Baudžiamojo kodekso 67 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose nurodyta, kad baudžiamoji atsakomybė už nusikalstamą veiką išnyksta suėjus senaties terminui, kuris yra [a)] dvidešimt metų, jeigu už nusikalstamą veiką šio kodekso specialiojoje dalyje leidžiama skirti ypatingą bausmę [b)], dešimt metų, jeigu laisvės atėmimo bausmės viršutinė riba ne mažesnė kaip 10 metų.

Baudžiamojo kodekso 219 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad tam, kas tyčia nužudė kitą asmenį, taikoma nuo 10 iki 15 metų laisvės atėmimo bausmė.

Baudžiamojo kodekso 219 straipsnio 2 dalies h punkte nurodyta, kad nuo dvylikos ir penkiolikos metų laisvės atėmimo bausmė arba ypatinga bausmė taikoma kaltininkui, įvykdžiusiam 1 dalyje nustatytą nusikalstamą veiką siekiant gauti turtinės naudos arba nuslėpti ar palengvinti kitos nusikalstamos veikos įvykdymą arba dėl kitos ypač smerktinos paskatos.

Pagrindų sprendimo 1 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad Europos arešto orderis yra teismo sprendimas, kurį išduoda valstybė narė, kad kita valstybė narė suimtų ir perduotų prašomą perduoti asmenį, siekiant patraukti baudžiamojon atsakomybėn arba vykdyti laisvės atėmimo bausmę, arba sprendimą dėl įkalinimo.

Pagrindų sprendimo 6 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad išduodančioji teisminė institucija – tai išduodančiosios valstybės narės teisminė institucija, kuri pagal tos valstybės teisę yra kompetentinga išduoti Europos arešto orderį.

Pagrindų sprendimo 8 straipsnio 1 dalies d ir e punktuose nurodyta, kad Europos arešto orderyje nurodoma ši informacija, kuri pateikiama priede nustatyta forma: [d)] nusikalstamos veikos pobūdis ir teisinis kvalifikavimas, ypač atsižvelgiant į 2 straipsnį; [e)] aplinkybių, kuriomis nusikalstama veika buvo padaryta, aprašymas, ypač laikas, vieta, prašomo perduoti asmens dalyvavimo padarant nusikalstamą veiką laipsnis.

Pagal pagrindų sprendimo 15 straipsnio 2 dalį, jei vykdančioji teisminė institucija mano, kad išduodančiosios valstybės narės praneštos informacijos nepakanka sprendimui dėl perdavimo priimti, ji paprašo skubiai pateikti būtiną papildomą informaciją, ypač susijusią su 3–5 ir 8 straipsniais, ir, atsižvelgdama į tai, kad reikia (**orig. p. 6**) laikytis 17 straipsnyje nustatytų terminų, gali nustatyti terminą, iki kurio ji turi gauti tokią informaciją. 15 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad

išduodančioji teisminė institucija gali bet kuriuo metu vykdančiajai teisminei institucijai nusiųsti bet kokią papildomą naudingą informaciją.

2019 m. gegužės 27 d. Sprendimu *OG ir PI (Liubeko ir Cvikau prokuratūros)* byloje C-508/18 ir C-82/19 PPU, EU:C:2019:456, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas nusprendė, kad „orderį išduodančios teisminės institucijos“ sąvoka, kaip ji suprantama pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 6 straipsnio 1 dalį, turi būti aiškinama taip, kad ji neapima valstybės narės prokuratūros, kuriai, priimant sprendimą dėl Europos arešto orderio išdavimo, yra privalomi, tiesiogiai ar netiesiogiai, vykdomosios valdžios, pavyzdžiui, Teisingumo ministro, konkretūs nurodymai ar instrukcijos.

2019 m. spalio 9 d. Sprendime *NJ*, C-489/19 PPU, EU:C:2019:849, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas nusprendė, kad „Europos arešto orderio“ sąvoka, apibrėžta pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 1 dalyje, turi būti aiškinama taip, kad ji apima Europos arešto orderius, išduotus valstybės narės prokuratūrai, nors šioms prokuratūroms, išduodančioms šiuos arešto orderius, yra privalomi, tiesiogiai ar netiesiogiai, vykdomosios valdžios, pavyzdžiui, Teisingumo ministro, konkretūs nurodymai ar instrukcijos, su sąlyga, kad šiuos arešto orderius prokuratūros gali perduoti tik juos patvirtinus teismui, kuris šioje procedūroje nepriklausomu ir objektyviu būdu kontroliuoja (turėdamas prieigą prie visų baudžiamosios bylos dokumentų, prie kurių yra pridėti galimi vykdomosios valdžios konkretūs nurodymai ar instrukcijos) minėtų arešto orderių išdavimo ir proporcingumo reikalavimus, ir todėl priima savarankišką sprendimą, kuris jiems suteikia galutinę formą.

(8) Atsižvelgiant į tai, kas pasakyta, Aukščiausiajam Teismui nekyla jokių abejonių dėl to, kad Europos arešto orderis, kurį dėl skundo pareiškėjo išdavė Graco prokuratūra, o vėliau patvirtino Graco apygardos baudžiamųjų bylų teismas, yra Europos arešto orderis, kaip jis suprantamas pagal pagrindų sprendimo 1 straipsnio 1 dalį. Vis dėlto, remiantis nusikaltimo, dėl kurio buvo išduotas Europos arešto orderis, įvykdymo aplinkybių aprašymu, pateiktu teismo patvirtintame Europos arešto orderyje, pagal Slovakijos Respublikos teisės sistemą prašomo perduoti asmens baudžiamąjo persekiojimo senaties terminai yra suėję. Pirmosios instancijos teismas šiuo klausimu padarė kitokią išvadą tik remdamasis Graco prokuratūros pateikta ir kompetentingo teismo nepatvirtinta papildoma informacija, kuri reikšmingai papildė nusikalstamos veikos aprašymą ir pagal kurią prašomas išduoti asmuo įvykdė nusikaltimą siekdamas (**orig. p. 7**) turtinės naudos. Atsižvelgiant į tai, kad Austrijos Respublikos prokuratūros neatitinka objektyvumo ir nepriklausomumo priimant sprendimą dėl Europos arešto orderio išdavimo reikalavimo (2019 m. spalio 9 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo Sprendimo *NJ*, C-489/19 PPU, EU:C:2019:849, 40 punktas), Aukščiausiasis Teismas mano, kad taip pat yra pagrįstas skundo pareiškėjo bylos nagrinėjimo metu pateiktas klausimas, o konkrečiai, ar Austrijos Respublikos prokuratūros pateikta papildoma informacija, jei ji reikšmingai papildė arba pakeičia teismo patvirtinto Europos arešto orderio turinį, kuriuo remiasi orderį

vykdanti teisminė institucija sprendimui priimti, taip pat turi būti tvirtinama Austrijos Respublikos teismo.

(9) Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Aukščiausiasis Teismas priėjo prie išvados, kad šiai bylai išnagrinėti reikalingas Sąjungos teisės išaiškinimas. Todėl nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Europos Sąjungos Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą:

Ar reikalavimai, kuriuos pagal Pagrindų sprendimo 2002/584 1 straipsnio 1 dalį ir 6 straipsnio 1 dalį turi atitikti Europos arešto orderis, kaip teismo sprendimas, turi būti taikomi taip pat pagal šio pagrindų sprendimo 15 straipsnio 2 dalį teikiamai papildomai informacijai, jei ji reikšmingai papildo arba pakeičia pirma išduoto Europos arešto orderio turinį?

<...> [informacija apie apskundimo priemones]

Bratislava, 2019 m. lapkričio 26 d.

<...>

[parašai]

DARBINIS VERTINIMAS